

Daens Vandaag

Tweemaandelijks tijdschrift van het Priester Daensfonds

XXVIII nr. 2, maart - april 2004

Waarde lezers,
Beste daensisten en sympathisanten,

Heeft u het ook gezien in de krant, geachte lezer? De Vlaamse mensen hebben meer vertrouwen in het werk van de huisvuilophalers dan in de bezigheden van onze politici! Het imago van onze politici is inderdaad – en niet weinig – geschonden. En de Vlamingen hebben het nog veel minder met Waalse politici.

Er worden nu allerlei (drog)redenen aangehaald om deze cijfers te verdraaien, anders te interpreteren en/of te verdoezelen.

Onze beleidsmensen zouden echter beter moeten weten, de hand in eigen boezem steken, en dan vaststellen dat zij deze resultaten zelf gezocht hebben.

De schone schijn- en vedettencultus die velen, via de moderne media, rond hun persoonlijkje jarenlang hebben opgebouwd kan niet blijven duren! En Jan met de pet, de “burger” (!), is allang de kinderbroek ontgroeid. De glitter verbergt niet langer: onvervulde beloftes, woordbrekerij, overloperij, openlijke partijtwesten, verzwijgen van nachtelijke overeenkomsten, stelselmatig toegeven aan het “Non” van de PS die, nota bene, amper 13 procent van de Belgische stemmen vertegenwoordigt...

Het is een greep uit een lange lijst die onze bewindvoerders met groeiend ongemak doet uitkijken naar de Europese verkiezingen van 13 juni. Die dag zal zeker ook de rekening gepresenteerd worden aan de federale verantwoordelijken.

België een federaal land? Laat ons lachen. Ons geacht medelid Herman De Croo verklaarde het zelf: “Federalisme in België bestaat niet omdat op alle niveaus dezelfde de touwtjes in handen hebben.”

Voor de noodzakelijke uitbreiding van de Vlaamse autonomie en de uiteindelijke en wettelijke toepassing van de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde wordt op 9 mei in Halle een grote betoging georganiseerd. We kunnen er tevens onze steun betuigen aan de Vlaamse burgemeesters van de rand die de moed opbrengen tegen de blijvende anti-Vlaamse regelingen in het gelid te komen. **ZULLEN WE MEKAAR DAAR ONTMOETEN?**

Herman Slagmulder, voorzitter

Daens Vandaag

Verantwoordelijke uitgever:

Herman Slagmulder
Boudewijnlaan 130, 9300 Aalst
☎ en 📠 053 / 77 68 53
e-post: herman.slagmulder@yucom.be

Hoofredactie:

Frans Van Campenhout
Loweidestraat 2, 1700 Dilbeek
☎ en 📠 02 / 567 94 98
fvcampenhout@planetinternet.be

Opmaak:

Erik D'Hondt
Wijlgstraat 35, 9320 Erembodegem
☎ en 📠 053 / 77 44 97
e-post: eriko@pandora.be

Kernredactie:

Peter Dauwe, Wouter De Bruyne,
Erik D'Hondt, Herman Slagmulder,
Frans Van Campenhout en Emiel Van
Schuylenbergh.

Coördinatie publiciteit:

Emiel Van Schuylenbergh

Priester Daensfonds

Sociaal-culturele vereniging aangesloten bij Vlaamse Culturele Koepel (VCK), Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) en Aalsterse Cultuurraad.

Maatschappelijke zetel:

Stadhuis, Grote Markt 3, 9300 Aalst

Correspondentie-adres:

Boudewijnlaan 130, 9300 Aalst
☎ en 📠 053 / 77 68 53
e-post: info@daens.org
webstek: www.daens.org

Raad van Bestuur:

Voorzitter: Herman Slagmulder
Ondervoorzitter: Willy De Turck
Secretaris: Luc Geeroms
Penningmeester
Emiel Van Schuylenbergh
Leden
Stephan Beeckman, Peter Dauwe, Wouter De Bruyne, Lutgarde De Ridder, Erik D'Hondt, Luk D'Hondt, Peggy Ghekiere, Rob Librecht, Jozef Liebaut, Roel Temmerman, Frans Van Campenhout, Karel Van den Bossche, Walter Van Herreweghe en Ghis Willems.

Lidmaatschap :

Jaarlijkse bijdrage: 12,50 €
Scholieren en studenten: 6,25 €
Ereleden: 25,00 €
Beschermden leden: 50,00 €
Rekeningnr: 432 -5245521-01

Kaftontwerp: Vera Persoons

PRIESTER DAENS - STEUNFONDS VOOR HET DAENSHUIS

Het Priester Daensfonds zet zijn schouders onder zijn initiatief "Aalsters Wijkgezondheidscentrum Daenshuis" en opent een steunlijst. Hoe dan ook, er is een noodzakelijk startbudget nodig.

Stortingingen kunnen gebeuren op: 777 -5976881-11 van vzw Aalsters Wijkgezondheidscentrum "Daenshuis", Dr. De Moorstraat 104a, 9300 Aalst.

Dankzij de steun van milde gevers ontving het Daenshuis reeds de som van **10.077,50 euro (406.525,34 BEF)**, waarvoor onze oprechte dank.

ACW-Zuid-Oost-Vlaanderen, Aalst	70 €
Dauwe-Van Hese I., Aalst	25 €
Daelemans Augustin, Aalst	25 €
Van den Henda Vera, Gentbrugge	25 €
Slagmulder Herman, Aalst	25 €
Vlaamse Oud-Strijders, Aalst	148 €
Dom Modest Van Assche-komitee, Erembodegem	112 €
Mevr. Henderickx, Lede	25 €
Sonck Herwig, Denderleeuw	25 €
D'Hondt Wilfried, Ninove	50 €
Philips Jozef, Aalst	30 €
Elias-Van Cromphout, Aalst	25 €
€	
Wie vervolledigt de lijst ???	

Daenshuis

vzw wijkgezondheidscentrum

Dr. De Moorstraat 104a
9300 AALST

☎ 053 / 78 10 16
📠 053 / 78 12 16

e-mail: daenshuis@welzijn.net
webstek: http://daenshuis.welzijn.net

Denderhoutem - Lebeke - Outer

Zondag 2 mei 2004

ADVOCaat ALOÏS DE BACKER-HERDENKING

Grootse **Aloïs De Backerhulde** in Haaltert en onthulling van een borstbeeld naar aanleiding van het feit dat deze daensistische pionier en volksvertegenwoordiger honderd jaar geleden gestorven is.

9 u.30 Eucharistieviering in de Sint-Antoniuserk van Lebeke-Outer.
Homilie: pastoor Alfons Callebaut.
Muzikale omljsting: het gemengd koor "Vrolijke Musici" - Haaltert
o.l.v. Wilfried D'Hont.
Herdenkingsprentje.

10 u.30 Optocht naar het borstbeeld van Aloïs De Backer (Lebekestraat - Denderhoutem)
met begeleiding van de Koninklijke Muziekmaatschappij "Moed en Volharding" -
Denderhoutem.

Inhuldiging en toespraak door mevrouw Valentine Tas, burgemeester van Haaltert.

11 u.30 Met begeleiding van "Moed en Volharding" naar de academische zitting in de feestzaal 'De Jachthoorn' - Lebeke - Outer.
Welkomstwoord door Herman Slagmulder, voorzitter van het Priester Daensfonds.

Gastpreker: Frans Van Campenhout, hoofdredacteur van "Daens Vandaag".
Presentatie: Lutgarde De Ridder.

Optreden van het gemengd koor "Vrolijke Musici".

Receptie m.m.v. Brouwerij Slagmuylder, Ninove

Wegbeschrijving: via het rond punt Erembodegem-Terjoden en de Geraardsbergsesteenweg naar Haaltert. De richting Geraardsbergen blijven volgen tot Terlicht. De eerste straat links voorbij de watertoren (rechts): Vogelzangstraat - Kerkstraat naar de Sint-Antoniuserk. De straat wordt dan Lebeke met aan het volgende kruispunt het monument.

RECHT OP ONDERWIJS: kostbaar of kostelijk?

Er is een groot verschil tussen de kostprijs van de verschillende scholen. Wij sturen onze kinderen naar scholen dicht in de buurt, waar boeken zoveel mogelijk kunnen gehuurd worden, waar geen uniform is, waar de zwemlessen gratis of toch goedkoper zijn. Zo proberen wij al voor een stuk de schoolkosten te beperken en schulden te voorkomen. Niettemin blijft het voor ons moeilijk maar vooral voor de kinderen, die onder hun voeten krijgen omdat hun schoolgerei niet in orde is. (kansarme moeder, Aalst – 2003)

Een van de grootste sociale verwezenlijkingen van de jongste eeuw is zonder enige twijfel de democratisering van het onderwijs. Daensisme en andere bewegingen voor sociale vooruitgang beseften terdege het belang van het 'recht op onderwijs'. In een recent onderzoek van het HIVA blijkt evenwel dat een schooljaar zeer duur kan uitvallen. Zo zijn er zelfs basisscholen buitengewoon onderwijs die in juni meer dan 1.000 euro gefactureerd hebben aan de ouders. Vooral kansarme ouders moeten zich pijn doen voor de toekomst van hun kinderen. De Aalsterse vzw SOS Schulden op School voert met de steun van Vlaams Minister van Onderwijs Marleen Vanderpoorten actie.

Kostbaar

Het Recht op Onderwijs kreeg vorm via de leerplicht, de sterke kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van het onderwijsaanbod en de financiering met publieke middelen. De schoolkosten voor rekening van het gezinsbudget vormen slechts een klein deel van de totale onderwijskost. Zo konden vele generaties jongeren uit een bescheiden midden zich opwerken tot een niveau dat overeenstemt met hun persoonlijke capaciteiten, ook al is het effect van de afkomst nooit volledig verdwenen.

De maatschappelijke verwachtingen in het onderwijs als institutie voor sociale promotie vormen een belangrijk thema voor beleid, onderzoek en werkveld. Het is bekend dat er factoren zijn die een remmende

invloed hebben op de democratiseringsdoelstelling van het onderwijs. Dit is in zoverre waar dat onderwijs in de praktijk zelfs armoede blijkt te reproduceren in plaats van te bestrijden.

Veelal wordt gewezen op culturele en psychologische aspecten (de school houdt te weinig rekening met de leefwereld van kansarmen, kansarme ouders schatten het belang van de school fout in mede op grond van eigen negatieve ervaringen, verschillende waardenbeleving, ander taalgebruik...) en socio-dynamische elementen (gebrekig of onbestaand contact tussen de school en kansarme ouders, uitsluitingsmechanismen binnen de leerlingen).

Veel sociale aandacht vanuit scholen, CLB's, onderwijsondersteunende organisaties, vormingswerk, jeugdwelzijnswerk,... gaat dan ook niet toevallig naar deze achterstellingsmechanismen. Initiatieven zoals meer aandacht voor de problematiek in de leerkrachtenopleiding en –vormingsprogramma's, schoolopbouwwerk, brugprojecten, schoolmaatschappelijk werk focussen er sterk op. De school (vooral dan de school met een hoge graad van kansarmoede, achterstelling, allochtonen,...), 'school en buurt', 'school en gezin' zijn werkterreinen geworden van het welzijnswerk. De budgettaire mogelijkheden zijn beperkter dan de behoefte.

Het financieel aspect – de relatieve zwaarte van de schoolrekeningen op het budget van bescheiden of zelfs arme gezinnen – werd tot voor kort vooral benaderd met het oog op het studiebeursbeleid. Vaststellingen i.v.m. betalingsmoeilijkheden van ouders leidden hooguit tot vragen over de hoogte van de studiebeurzen, de criteria om er recht op te hebben, de aanvraagprocedure en uitbetalingsmodaliteiten.

Het lijkt er nog altijd op dat het eigenlijke debat over de onderwijsfinanciering al ingewikkeld genoeg bevonden wordt met de claims vanuit de verschillende onderwijsnetten, studieniveaus, personeelsgroepen bovenop het niet te ontkennen prijsplaatje van eigentijds kwaliteitsonderwijs. Een klas met PC's, projectie-apparatuur, allerlei educatief materieel, regelmatige didactische uitstappen en navorming voor de vakleerkrachten kost nu eenmaal meer dan een klas met bord en krijt. In die context is het te begrijpen dat de zeer zwak georganiseerde groep van de lage inkomensgroepen het bijzonder moeilijk heeft om daar bovenop ook nog aan te kaarten om komaf

te maken met het dubbelzinnige onderscheid tussen 'gratis onderwijs toegang' (voor basis- en secundair onderwijs) en de realiteit van tal van schoolgebonden en bijkomende kosten (zoals vervoer).

Het verschil tussen de werkingsmiddelen van de scholen en wat zij nodig achten om hun onderwijsopdracht waar te kunnen maken komt op de schoolrekening. Die kan, zeker in sommige studierichtingen zoals het beroepsonderwijs waar de leerlingen veel materialen moeten aankopen, hoog oplopen.

De legitimiteit van ons onderwijsbestel wordt onderuit gehaald als we er niet in slagen om onderwijs toegankelijk te houden van elke jongere, ongeacht de portemonnee van papa en mama. Hét doembeeld is het naast elkaar bestaan van dure kwaliteitsscholen (alle pedagogische comfort, dat mee betaald wordt door de ouders) en goedkope volksscholen, die maar weinig of geen extra's aanbieden. Deze problematiek staat niet los van een, veel bekendere, realiteit: de 'concentratiescholen' met een hoge aanwezigheid van allochtone leerlingen. Scholen met een hoge maandelijkse factuur zijn immers sowieso geen reële keuzemogelijkheid voor ouders met een zwakke sociaal-economische situatie.

Kortom, er is een betaalbaarheidsprobleem van het onderwijs voor een groeiende groep ouders. Het gaat hierbij niet louter om individuele hulpvragen maar om een problematiek van maatschappelijke orde. Indien de samenleving de evolutie niet wenst naar een duaal onderwijssysteem met goede naast goedkope scholen, dient zowel op het terrein als beleidsmatig ingegrepen.

Kostelijk

Over welke kosten gaat het zoal die ouders (moeten) maken gelet op de leerplicht van hun schoolgaande kinderen?

Allereerst gaat het om wat kan genoemd worden 'noodzakelijke schooluitrusting'. Een boekentas, schoolboeken, schrijfgierief, een geo-driehoek, een blokfluit, fotokopies, turnkledij of werkkledij, gereedschappen die nodig zijn voor praktijkvakken, vervoerskosten en entree voor didactische uitstappen, zwemmen, de schoolreis, filmforums,...

Daarnaast komen uitgaven die sommige ouders nu eenmaal dienen te maken opdat hun kind daadwerkelijk naar de school zou kunnen gaan (bijv. abonnement openbaar vervoer), eten en drinken op school, regelmatig terugkerende buitenschoolse kosten (zoals voor- en naschoolse kinderopvang en sportnamiddagen).

En dan zijn er nog kosten van het type 'aankopen van een klasfoto', 'tombolabiljetten voor de schoolkas' of 'bijwonen van het schoolfeest': niet verplicht, maar je stelt jezelf wel buiten het schoolleven als je niet

meedoet.

Zelfs in het basisonderwijs (waar niet eens studiebeurzen bestaan) kan naar school gaan zwaar doorwegen op het gezinsbudget. In het secundair onderwijs stijgt de gemiddelde studiekost op jaarbasis tot 846 EUR per kind, maar er zijn uitschieters tot 3.698 EUR. Opmerkelijk is dat het Algemeen Secundair Onderwijs (ASO) – nota bene de studierichting die het minst met financieel zwakke ouders geconfronteerd wordt - de goedkoopste onderwijsvorm is en dat het kunstonderwijs de duurste is. In ASO gaan de kosten vooral naar schoolboeken, schoolreizen en schoolactiviteiten, terwijl in het Beroepsonderwijs (BSO) de benodigdheden voor praktijkvakken zwaar doorwegen. In het Technisch Onderwijs (TSO) jaagt de combinatie van schoolboeken en benodigdheden voor praktijkvakken de schoolrekening de hoogte in. In het kunstonderwijs gaat het om gereedschappen, grondstoffen, tekenmaterialen,...

De vaststelling is dan ook schrijnend dat vooral kinderen uit lagere inkomensgezinnen aanwezig zijn in de duurdere studierichtingen.

Recht

Vlaams kinderrechtencommissaris Ankie Vandekerckhove diende medio 2001 een (niet gevolgd) advies in bij het Vlaams Parlement waarin ze opkwam voor de kosteloosheid van het lager en secundair onderwijs.

Het decreet betreffende het Onderwijs XIII (het zgn. mozaïekdecreet) wijzigt volgens haar de onderwijs-wetgeving op een heel aantal punten fundamenteel. 'De regeling over de kosteloosheid van het onderwijs wordt herschreven. Er wordt expliciet een regeling uitgewerkt in verband met de (on)geoorloofdheid van inschrijvingsgelden en de mogelijkheid die aan onderwijsinstellingen wordt gelaten om een bijdrage te vragen voor bepaalde kosten.'

Verwezen wordt naar het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (artikel 28). 'In deze bepaling zijn twee fundamentele principes opgenomen die hier van belang zijn. In de eerste plaats wordt formeel gesteld dat lager onderwijs voor iedereen 'kosteloos beschikbaar dient te zijn'. Wat betreft het lager onderwijs is het Verdrag aldus formeel: het moet volledig kosteloos beschikbaar zijn. Dit 'beschikbaar zijn' slaat niet enkel op kosteloze toegang, maar op het volledige beschikbaar zijn van het onderwijs. Voor middelbaar onderwijs wordt een dergelijke kosteloze beschikbaarheid voorzien in de toekomst. Staten zijn niet verplicht onmiddellijk middelbaar onderwijs kosteloos ter beschikking te stellen, maar hun beleid moet er wel op gericht zijn hiernaar te streven. Het gevolg hiervan is dat regelgeving steeds meer moet

streven naar kosteloosheid en in geen geval een stap terug mag zetten. Dit is met andere woorden een ‘standstill’-verplichting.’

De kinderrechtencommissaris steunt zich voor dit advies verder ook op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (art. 26) en het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (art. 13.2 ECOSOC). Ook in de Grondwet is het recht op kosteloze toegang tot het onderwijs ingeschreven (art. 24, §3). Zij wijst er ook op dat eveneens de Raad van State de nieuwe regeling strijdig acht met het Kinderrechtenverdrag en het ECOSOC-verdrag die een volledig kosteloos lager onderwijs voorzien.

De kinderrechtencommissaris blijft bij haar standpunt dat op juridische gronden leerplichtonderwijs gratis hoort te zijn, met weliswaar een verschil voor basis- en secundair onderwijs.

Dat er wel in de mogelijkheid is voorzien om afwijkingen op de bijdrageregeling in het schoolreglement op te nemen, vindt ze maar een doekje voor het bloeden. ‘Deze regeling heeft tot gevolg dat scholen willekeurig regelingen kunnen uitwerken, afhankelijk van hun sociaalvoelendheid. Dit principe, gebaseerd op het beginsel van de autonomie, zou eens te meer discriminaties in de hand kunnen werken.

Op dit punt verliest de overheid controle op inhoudelijk vlak. De overheid zal aldus enkel nog controlerend kunnen optreden op het domein van de procedure. Hierdoor wordt afbreuk gedaan op de controleverplichting van de overheid die voortvloeit uit het Verdrag.’

Voor het secundair onderwijs kan zonder beperking voor alle kosten een bijdrage gevraagd worden. Hiervan zegt de kinderrechtencommissaris dat ‘hierdoor een regeling wordt uitgewerkt die minder gunstig is dan voordien, en dus strijdig met de verdragsrechtelijke verplichtingen van Vlaanderen.’

Beleid

Vlaams Minister van Onderwijs Marleen Vanderpoorten liet zich kennen als voorstander van een ruimere interpretatie van de grondwettelijk gewaarborgde kosteloosheid van de toegang tot het leerplichtonderwijs. In de minimale interpretatie betekent het dat scholen die door de overheid gefinancierd of gesubsidieerd worden, enkel geen inschrijvingsgeld mogen vragen. De minister meent evenwel dat ‘alles wat ‘essentieel’ is voor het volgen van het leerplichtonderwijs in principe gratis zou moeten zijn, m.a.w. wat nodig is om de eindtermen te behalen moet gratis zijn.’ Beperkte maatregelen i.v.m. bijv. zwemlessen illustreren dit. Het haar toegestane budget verhindert

allicht verdere stappen.

De problematiek van de kostenaanrekening aan ouders staat inderdaad niet los van de financiering van de scholen. Het leerplichtonderwijs volledig kosteloos maken zou een gedurfd beleidsdoelstelling zijn, want op de verschuiving van de schoolkosten naar de overheid worden bedragen gekleefd tot 400 miljoen EUR voor het secundair onderwijs alleen al. In een ruimer kader van financiering van studiekosten, waarin o.m. het studiebeurzenstelsel mee in het debat betrokken wordt, kan de netto meerkost lager uitvallen, maar zonder twijfel gaat het om een niet geringe meerkost. Een cruciale vraag is of de politieke wil bestaat om de leerplicht integraal met publieke middelen te financieren.

Het thema krijgt alvast in partijstandpunten meer aandacht dan ooit en zelfs achter het principe van ‘kosteloos leerplichtonderwijs’ schaart zich een meerderheid van politieke partijen. Daarmee is evenwel niet gezegd dat deze intenties ook zwaar genoeg wegen in de finale begrotingsbesprekingen. Zo is het uitkijken naar de Vlaamse regeringsonderhandelingen na de verkiezing van het Vlaamse Parlement.

Scholen

Scholen komen heel uiteenlopend tegemoet aan de groeiende problematiek van gezinnen met betalingsmoeilijkheden. De verschillende aanpak wordt verder verklaard door o.m.:

- de diverse gradaties waarmee scholen geconfronteerd worden met betalingsmoeilijkheden;
- het nagestreefde profiel van de school: eerder elitaire scholen hebben belang bij een hoge drempel;
- de interne beleidscultuur die kan gaan van eerder informele ad hoc aanpak tot planmatig beleid op langere termijn;
- kennis over en inzicht in de ruimere context waarin ‘openstaande rekeningen’ dienen gesitueerd: niet alle scholen zijn voldoende vertrouwd met de kansarmoedeproblematiek, hebben voldoende inlevingsvermogen in de specifieke moeilijkheden waarmee achtergestelde gezinnen te kampen hebben;
- de verschillende positie die scholen kunnen innemen op de schaal tussen ‘iedereen gelijk’ en ‘solidariteit voor wie het moeilijk heeft’;
- het sociaal netwerk waarop de school kan rekenen: sommige scholen hebben een ruim netwerk van samenwerkingsverbanden met voorzieningen en projecten in de welzijns/opbouwwerksfeer terwijl andere hooguit een gespannen relatie hebben met het CLB;
- de verschillen inzake impulsen vanuit de lokale context, waarbij naast de lokale overlegplatforms

inzake het gelijkekansenbeleid in het onderwijs ook het gemeentelijk onderwijs- en welzijnsbeleid, een actieve rol kan opnemen.

In de praktijk komen sommige spontane initiatieven frequent voor, ook al kan de uitwerking ervan dan weer heel uiteenlopend zijn.

Enkele voorbeelden:

- Spaarplannen om de kost van grote activiteiten (zoals meerdaagse schooluitstap) te spreiden over het schooljaar.
- Bij het achterwege blijven van betaling komt het vaak tot een afbetalingsplan.
- Een interne 'sociale kas' biedt soms tussenkomst. De criteria om steun te kunnen genieten, hoogte van de steunbedragen, kosten die in aanmerking komen, procedure om aanspraak te kunnen maken, financiering van de kas... verschillen sterk van school tot school.
- Het kunnen aanschaffen van tweedehandsleermaterialen waarbij de school een bemiddelende rol speelt (doorverkoop mogelijk maken) dan wel zelf tot aankopen en verhuur overgaat. Soms stellen scholen ook gratis materialen ter beschikking voor leerlingen die zelfs het beperkte huurgeld niet kunnen betalen.
- De noodzaak om zich dure woordenboeken, atlanten, computer, Internet... aan te schaffen kan verdwijnen wanneer de school deze zelf ter beschikking stelt na de lessen (bijv. openstellen van mediatheek). Er zijn scholen die hiertoe zelfs een akkoord hebben met de gemeentelijke openbare bibliotheek.
- Sommige scholen weten op het preventief vlak zeer creatief oplossingen te vinden. Zo blijkt o.m. dat aandacht voor het aspect 'groene school' (verspilling tegengaan, hergebruik,...) hand in hand gaat met een beleid dat gericht is tegen sociale uitsluiting.
- Sommige scholen maken ook radicaal komaf met semi-commerciële activiteiten (zoals klasfoto's en pasfotootjes) die zij terecht niet tot hun kerntaken rekenen.
- De gemakshalve 'doorverwijzing naar het OCMW' wordt soms ernstiger opgenomen met inhoudelijke afspraken tussen scholen en OCMW: wanneer is een doorverwijzing aangewezen? welke tussenkomsten zijn mogelijk? welke voorwaarden zijn er? wie komt in aanmerking?...

Besluiten

In de context van te beperkte werkingsmiddelen voor de scholen in vergelijking met de noden van eigentijds kwaliteitsonderwijs zijn de schoolrekeningen alsmaar verhoogd tot een niveau dat niet voor alle ouders nog

betaalbaar is.

'Onbetaalde rekeningen' zijn vaak het topje van een sociale ijsberg. Scholen reageren hier vaak met de nodige goede wil, maar heel uiteenlopend op. Initiatieven in de welzijns sfeer zoals schoolopbouwwerk weten zich betrokken. Het onderwijsbeleid is zich bewust van het probleem en tracht het, via onderzoek, beter in kaart te brengen. De maatschappelijke consensus neemt toe om de problematiek ernstig te nemen, wat een noodzakelijke basisvoorwaarde is voor een daadwerkelijke aanpak op alle niveaus.

Er is geen enkele rechtszekerheid over de wijze waarop ouders in een precaire financiële situatie op school benaderd en behandeld worden.

Het Priester Daensfonds hoopt dat de politieke wil gevonden wordt om het 'recht op onderwijs' werkelijk als een 'recht van het kind' te beschouwen, dat dus niet mag afhangen van de financiële draagkracht van de ouders. Zowel de klassieke beleidsinstrumenten (financiering van de scholen, regelgeving omtrent kostenaanrekening,...) als moderne dialoog met scholen om zo kostenbesparend mogelijk te werk te gaan zijn daarbij noodzakelijk. 'Gratis onderwijs' is een fundamenteel sociaal recht dat vanuit de algemene middelen hoort gefinancierd en niet via pannenkoekenslagen en mossselfestijnen.

Peter Dauwe

Info: voor meer informatie en bronstitueringen: zie <http://sos.welzijn.net>

Herinneringen aan Meester Hector Plancquaert

21.12.1863 - 03.06.1953

Thuis hing de foto van Meester Hector Plancquaert. Mijn vader had die van hem gekregen, maar hij werd in de Tweede Wereldoorlog totaal versplinterd door een handgranaat. De familie Plancquaert was in de zestiende eeuw als landbouwers uit Frankrijk naar Petegem komen wonen.

Mijn vader behoorde tot een Wortegemse familie en had samen met Plancquaert gestreden tegen het juk van de kasteelheren en hun onderdanige geestelijkheid van toen. Zijn moeder had hem verteld over dokter Marcellus Plancquaert, die meestal zijn zieken te paard bezocht, in de roze schijn van de morgenzon en soms in de vuurgloed van de ondergaande zon in het eindeloze westen. Toen hij overleed in 1903 had hij bevolen dat alle schulden van zijn patiënten zouden worden geannuleerd.

Hector had op zijn vijftiende jaar zijn moeder verloren. Haar doodsprentje kreeg een Franse tekst, dat van de dokter was in het Nederlands, de taal die in hun familiekring werd gesproken. De oudste zus van Hector was zijn doopmeter en steeds een tweede moeder, ook in zijn strijdperiode. Dokter Plancquaert werd herhaaldelijk miskend omwille van zijn opstandige zoon, doch hij beschermde hem, ook toen de pastoor hem de zoen op de pateen weigerde. De meeste familieleden en vrienden negeerden Hector omdat hij zijn toekomst vergooide omwille van het gewone volk. Aan ons vader drukte Hector er zijn spijt over uit dat hij geen perfect Nederlands schreef. Zijn humaniora had hij in Doornik bij de jezuïeten gedaan. Later zijn rechtsstudies in Gent. Hij was er pijnlijk door getroffen dat de kleine man begraven werd onder het geklep van een belleke en leden van de hogere klasse ten hemel werden geleid onder langdurig klokkengeluid. Reeds op 26-jarige leeftijd (1889) legde Hector de grondvesten van het Daensisme, in zijn beruchte rede voor de Katholieke Landsbond, waarin hij aanstuurde op de scheuring van de conservatieve Katholieke Partij, die toen anti-Vlaams was en blind voor de sociale ellende van de gewone man. Gesteund door de encycliek 'Rerum Novarum' van paus Leo XIII en de toestanden in Aalst werd priester Adolf Daens zijn belangrijkste bondgenoot. Maar zij hadden een verschillend karakter. Daens steeds twijfelend, onderdanig aan zijn bisschop en arm; Plancquaert, uitbundig, een rijkemanskind zonder veel zorgen,

de Vlaamse Tolstoi, die als een bruisend paard zijn tegenstanders tegemoet stormde. Hij kwam zelfs voor het assisenhof wegens zijn aanvallen op Leopold II, van wie hij beweerde dat hij Congo uitmoorde. Toen in 1907 priester Adolf Daens stierf in zijn heldhaftige strijd, gebanbliksemd als afvallige priester en geweigerd door de paus, trachtte Plancquaert verder te werken met Pieter Daens, doch de vleugels van het Daensisme waren gebroken en de Eerste Wereldoorlog zou de verdere opgang verhinderen. Alleen enkele kernen als Aalst-Deerlijk-Moeskroen hebben getracht te overleven. Priester Fonteyne in Brugge werd belgicist en stierf als een eenzaam wrak in Bougie (Noord-Afrika).

Plancquaert liet zich beïnvloeden door de Flamenpolitiek van de Duitsers. De vijandigheid van de Frans-Belgische staat die Vlaanderen met een koloniaal statuut bedacht, de wanhoopskreet om de vervlaamsing van de Gentse universiteit, dat alles bracht hem in het activisme. De liberale brouwer van Elsegem zei tot ons vader: "Nu komt het goed, uw God wordt minister".

Na de Grote Oorlog werd Plancquaert bij verstek ter dood veroordeeld. Hij week uit naar Haarlem en tenslotte naar Beieren. Al zijn goederen waren door de Belgische Justitie verbeurd verklaard en werden in 1924 op het Justitiepaleis van Oudenaarde openbaar verkocht.

Door de overweldigende triomf van de Bormsverkiezing te Antwerpen in 1928 kwam er amnestie en keerde Plancquaert terug naar Vlaanderen, arm als job, gekwetst maar niet totaal gebroken, want hij was toch 'De Leeuw van Vlaanderen' uit het boek van Cyriel Buysse.

Vanaf toen heb ik Hector Plancquaert persoonlijk leren kennen en eren. Na de hoogmis te Petegem hield hij één van zijn eerste meetings in 'De Graven', een café van zijn vriend Hector De Groote. Maar het was een mislukking; hoogstens een twintigtal toehoorders. Door de miserie van de Grote Oorlog, tien jaar verbanning, het overlopen van zijn volgelingen deels naar de katholieken deels naar de socialisten, was hij voor de mensen een vreemde geworden. Per fiets kwam hij met ons vader na de meeting het middagmaal gebruiken. Ons moeder had haar uiterste best gedaan om die grote man en vriend des

huizen goed te ontvangen. Mijn zus en ik bekeken de rijzige figuur, pover gekleed met een tot op de draad versleten mantel maar met een warme stem vol vertellerstalent. Na het hoofdgerecht zei hij tot ons moeder: “Euphrasie, ik ga nog eens herbeginnen, het smaakt zo lekker en ik heb in Duitsland zoveel honger geleden en hier val ik binnen in de warme huiselijkheid die ik nooit gekend heb”.

Hector Plancquaert had weliswaar de liefde van een vrouw gekend, maar de pastoors hadden haar overtuigd dat zij moest breken met dat duivelsgebroed en zo stond hij alleen in de wereld. De dochters uit zijn stamcafé te Wortegem ‘De Swaan’ waren ondertussen gehuwd. Octavie was de dame uit het ‘Hotel de Flandre’ te Waregem geworden. Euphrasie gehuwd met zijn vriend Hector De Grootte.

Hun postkaarten van zijn lange en vele fietsreizen naar Frankrijk, Duitsland, Engeland, Italië, Spanje, Portugal, Griekenland, ondertekend HP of niet, hadden zij bewaard. Hij nam onderdak op een kamertje in Wortegem maar kwijnde in de eenzaamheid. Tenslotte kreeg hij een nieuw verblijf bij zijn vriend Denis Ceuterick in Outer bij Ninove. Het was een prachtig ingesloten boeren erf waar ‘Louise’ de plak zwaaide. Hectors verhuis moest beperkt zijn en zo verdween een deel van zijn boekenbezit en geschriften. Het is meer de periode van Irène, haar opvolgster, die wij hebben meegemaakt en waaraan we veel herinneringen hebben bewaard. Het is ook van daar dat wij een oude uitgave van ‘Jan Vleminx’ hebben, de onstuimige roman van Plancquaert die hij schreef omwille van de diefstal van zijn geliefde. In 1936 werd ons vader geconfronteerd met Van Opdenbosch en Plancquaert die in Aalst met een democratische lijst opkwamen, in strijd met het toen meer autoritaire VNV, maar het was een mislukte wanhoopskreet van een voorbijganger.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog bleef Plancquaert buiten de politiek. Er kwam wel een uitgave van ‘Jan Vleminx’. Hector was een echte democraat, vreemd aan elke autoritaire richting. Hij vertelde ons vader dat hem na de bevrijding toch zijn politieke en burgerrechten tijdelijk werden ontnomen, omdat hij wat aalmoezen had aanvaard van het Bormsfonds voor het grote fortuin dat de Belgische staat hem had ontnomen. Ook vertrouwde hij ons toe dat hij niet tegenstaande dat alles, terug een inkomen had van ruim duizend Belgische frank per dag. “We zullen niet meer tekort hebben”, beweerde hij, “nadat ze mij straatarm hebben gemaakt”.

Zo dikwijls hebben wij rondgewandeld in die mooie boomgaard van de hoeve in de Godeystraat. Plancquaert herinnerde aan zijn vroegere wandelingen in het Bouvelobos aan de grens Wortegem-Petegem, waar hij van de gevelde beuken, na het afzagen van het esgat, de ouderdom uitrekende aan de groeirin-

gen van het hout. Bouvelo was zijn lievelingsoord, waar hij tot rust kon komen en de beste en helderste gedachten kon vinden.

Een heelkundig ingrijpen op 86-jarige leeftijd bracht in schijn een goed herstel doch was een niet te onderschatten verzwakking. Toen kwam de jobstijding uit Outer dat Hector Plancquaert op negentigjarige leeftijd tot zijn Heer was teruggekeerd. We hebben de grote voorman naar zijn eeuwige rustplaats begeleid in Outer waar hij zij aan zij met zijn vriend Denis Ceuterick kon rusten na zo een bewogen leven. Ernest Van den Berghe hield een lijkrede en de laatste klanken van de Daensfanfare uit Rekkem-Moeskroen verbraken de stilte van het landelijke Outer. De Leeuw van Vlaanderen was gesneuveld.

André Demedts vroeg me om het levensverhaal van Hector Plancquaert te schrijven. Ik heb lange jaren documentatie verzameld doch het boek over de echte Plancquaert is er nog niet gekomen. Velen hebben mijn gegevens geraadpleegd. Swillens, Van Isacker, Frans-Jos Verdoodt heeft er ten dele zijn doctoraats-thesis mee opgebouwd, Van Campenhout en anderen. Maar de strijder, de verliefde man, de vervolgd en vernederde is er nooit volledig in terug te vinden. Op mijn uitdrukkelijk verzoek kreeg het familiegraf van de Plancquaerts in Wortegem een ereplaats op het nieuwe kerkhof. Vlaanderen gedenkt zijn zonen en wij houden in ons hart en herinneringen een speciale plaats voor deze man die zo belangeloos zijn volk heeft gediend en heeft bijgedragen tot zijn toekomst.

Roger De Deken
Wortegem-Petegem

20 JAAR ADVN

Het ADVN werd gesticht in Antwerpen op 21 maart 1984. De instelling kende haar eerste ontwikkeling als zelfstandige organisatie in de lokalen van het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven (AMVC-Letterenhuis) aan de Minderbroedersstraat 22 in Antwerpen. Vanaf 28 september 1985 kon het beschikken over een stadsgebouw aan de Minderbroedersstraat 24. Inmiddels had het Vlaams parlement op 27 juni 1985 een decreet goedgekeurd waardoor het ADVN erkend en gesubsidieerd werd door de Vlaamse overheid. Bijkomende financiële steun van privé-personen en organisaties maakten het daarenboven mogelijk om een minimale infrastructuur uit te bouwen.

Het ADVN groeide gestaag en er was nood aan een grotere ruimte. Het huurde daarom vanaf 1 mei 1987 een bijkomende huisvesting aan de Kleine Goddaert in de onmiddellijke nabijheid van de Minderbroedersstraat. Op 18 augustus 1997 kon het zijn huidige accommodatie openstellen in de Lange Leemstraat. Eind 2003 beschikte het ADVN over meer dan 3000 strekkende meter archief, 4400 titels van kranten en tijdschriften, 50000 bibliotheekwerken, 7750 documentatiemappen en 42000 audiovisuele stukken, afkomstig uit ruim 8400 overdrachten als schenking of als bewaargeving aan het ADVN.

Het twintigjarige bestaan van het ADVN werd gevierd met een academische zitting en een recital met werk van Vlaamse componisten, op zaterdag 20 maart 2004. Eveneens op 20 maart werd een tentoonstelling geopend, die opgebouwd is rondom bijzondere documenten uit de collecties die het ADVN gedurende twintig jaar heeft uitgebouwd. Ze loopt tot 15 december 2004 in De Lange Leemstraat 26.

In de loop van het jaar worden nog andere activiteiten georganiseerd.

Op zondag 18 april 2004 neemt het ADVN deel aan

de 'Erfgoeddag' met als thema 'Familie'. Op zaterdag 8 mei heeft om 15 uur in de Lange Leemstraat de uitreiking plaats van de Pil-Van Gastelprijs voor geschiedenis. En op zondag 11 juli om 15 uur wordt er een tuinfeest georganiseerd.

Op vrijdag 15 oktober organiseert het ADVN een internationaal colloquium in het Congrescentrum 't Elzenveld, Lange Gasthuisstraat 45 in Antwerpen, van 9.30u tot 17.30 u. In samenwerking met de KU Leuven, de Universiteit Antwerpen, de Universiteit Gent en de Vrije Universiteit Brussel. Onderwerp: "De geschiedschrijving van de Vlaamse beweging en van andere nationale bewegingen in Europa". Het colloquium wil een reflectie bieden op de historiografie rond de nationale bewegingen. Met de geschiedschrijving van de Vlaamse beweging als uitgangspunt, worden in de historiografie van nationale bewegingen de onderlinge parallellen en verschillen opgespoord aan de hand van enkele representatieve gevallenstudies.

FVC

PDF-lid en historicus Pieter Jan Verstraete uit Kortrijk publiceerde in september zijn nieuwste boek **Ik ben een non-conformist. Gesprekken met Jan D'Haese**. Verstraete had diverse uitvoerige gesprekken (tien uur bandopnamen) met D'Haese, die behalve een gerenommeerd kunstcriticus, schrijver van kunstboeken en organisator van tentoonstellingen, ook dichter en cultuurjournalist is.

D'Haese studeerde aan het atheneum in Aalst. Na de Tweede Wereldoorlog werd hij wijnhandelaar maar eind 1971, toen de BTW eraan kwam, stopte hij. Daarna legde hij zich volledig toe op de kunst en de journalistiek. Hij is nu de enige medewerker van 't Pallieterke die de drie hoofdredacteurs (Bruno De Winter, Jan Nuyts en Leo Custers) persoonlijk gekend heeft. Voor het organiseren van tentoonstellingen en maken van catalogi kreeg hij geen overheidssubsidies. Maar met een flinke portie enthousiasme en heel wat contacten met mensen die in hem vertrouwen hadden, kon hij het hoofd boven water houden. Tussen 1972 en 1993 richtte hij in de kerk van Vinkem-Beauvoorde negentien zomertentoonstellingen in. Tegenover een flink stuk van de hedendaagse kunst staat hij zeer sceptisch. "Vandaag schuiven ze een heleboel zaken in de kunst binnen die met kunst helemaal niets te

maken hebben" zegt hij. Men zweert alle normen af. "Handelaars, charlatans, kunstsnobs en critici bepalen thans wat kunst is of wat ervoor moet doorgaan".

Het boek (120 blz., rijk geïllustreerd met veel foto's, uitvoerige bibliografie en personenregister) kost 13 euro. Het kan gekocht worden in de betere boekhandel of rechtstreeks bij de auteur: P.J. Verstraete, Burgemeester Danneelstraat 83, 8500 Kortrijk. Postrekening: 462 – 728 67 91 – 52.

(FVC)

* * *

In *Denderland* (jg. 2, nr. 1, febr. 2004), het tijdschrift van de gelijknamige Heemkundige Kring, publiceerde voorzitter Marc Uyttersprot een artikel **Op zoek naar sporen van de gebroeders Daens en het Daensisme in Hofstade**.

De auteur geeft toe dat er "geen echt concreet of overtuigend materiaal" over een Daensistische Beweging in Hofstade te vinden is. Hij vond wel vage verwijzingen naar een daensistische aanwezigheid in enkele persoonlijke bedenkingen van pastoor Romanus Van Mol die in het Daensisme een grote bedreiging zag voor de Katholieke Partij van Woeste. En in bewaard gebleven mondelinge getuigenissen van enkele thans overleden personen. Maar al die gegevens zijn "zo fragmentarisch dat het onmogelijk was een totaalbeeld op te bouwen". De auteur weidt uit over priester Adolf Daens en zijn broer Pieter, over Mgr. Theophiel Caudron die afkomstig was van Hofstade en in 1907 in zijn geboortedorp zijn eremis niet mocht opdragen omdat zijn familie sympathiseerde met de daensisten. Toen in september 1957 een standbeeld voor priester Daens werd onthuld op de Werf in Aalst, behoorden de Hofstadenaars Robert Van Schamelhout en Paul Avoux tot het erecomité. Na de Eerste Wereldoorlog stapte ook in Hofstade een groot deel van de daensistische kiezers over naar de Frontpartij.

(FVC)

* * *

In *Wetenschappelijke Tijdingen* van 2003 (jg. 62, nrs. 2 & 3) verscheen een uitvoerig artikel van Rik Hemmerijckx over **Bert Van Hoorick: van flamingantisme naar communisme**.

Bert Van Hoorick (1915-2000) werd geboren in Aalst in een familie die mag gerekend worden tot de kleine burgerij. Zijn ouders waren Vlaamsgezind en de Vlaams-nationale gedachte werd hem al op jonge

leeftijd bijgebracht. Aan het atheneum van Aalst werd hij actief in de scholierenbond De Iweinkeerlen, die vergaderden in het Vlaams Huis. En toen die op bevel van de schooldirectie in 1930 werd ontbonden, engageerde hij zich in het Algemeen Vlaams Studentenverbond Gewest Aalst (AVSGA). Dat AVSGA gaf vanaf mei 1931 een tijdschrift Noodhoorn uit en zou op zijn hoogtepunt tweehonderd vijftig leden hebben geteld. Idealisme en radicalisme konden volgens Van Hoorick niet gescheiden worden en zag hij als een essentieel element van de menselijke natuur. Toen in Vlaanderen de vrije jeugdbeweging ontstond, die de jongeren een eigen gemeenschapsgevoel wilde bijbrengen vanuit een nieuwe cultuurbeleving, werd hij er een van de fakkeldragers van. Jongens en meisjes wilden breken met het verstedelijke cultuurconformisme om te komen tot een authentieke levenswijze en natuurlijke omgangsvormen. Ze zetten zich af tegen de massificatie, het materialisme en de uitingen van gecommmercialiseerde banale genotzucht. Het sociale programma van het AVSGA was vooral het werk van Luc Delafortrie, een kleinzoon van Pieter Daens. Van Hoorick zelf hield zich ideologisch meer op de vlakke.

Begin jaren 1930 begon zich in het AVSGA een verschuiving naar links af te tekenen. Onder invloed van de economische crisis kreeg het flamingantisme van Van Hoorick een sociaal-economische en maatschappijkritische dimensie. Toen eind 1933 Staf De Clercq het Vlaams Nationaal Verbond (VNV) stichtte, brak Van Hoorick met het autoritaire Vlaams-nationalisme en werd het antifascisme een van de drijfveren van zijn actie. Hij speelde een leidende rol in de Aalsterse Anti-Oorlogsliga en later in de Kommunistische Partij. Daardoor kwam hij in conflict met zijn ouders, die mee geëvolueerd waren naar het VNV.

Tijdens de achttiendaagse veldtocht werd hij gevangen genomen en vanaf mei 1941 speelde hij een leidende rol in het communistische verzet en het Onafhankelijkheidsfront. Na zijn arrestatie in februari 1943 werd hij opgesloten in Breendonk en uiteindelijk gedeporteerd naar Buchenwald. Zijn eigenlijke politieke doorbraak kwam er in 1946 met zijn verkiezing tot parlamentslid. Met 15% van de stemmen haalde hij toen de hoogste score van de KP in Vlaanderen.

(FVC)

* * *

In *Het Land van Aalst* (jg. 55, nr. 2, 2003) verscheen een uitvoerige biografie van **Magda Gravez-Haegens (1900-1974)**. Afkomstig van Zele, trouwde ze in 1922 met dokter Hilaire Gravez en vestigde zich in Aalst. Haar man had tijdens de Eerste Wereldoorlog een leidende rol gespeeld in de Frontbeweging. Van

1929 tot 1932 en van 1936 tot 1939 was hij Vlaams-nationaal senator.

Magda Haegens was actief in de Katholieke Vlaamse Landsbond voor Vrouwen en Meisjes en werd in 1926 verkozen tot ondervoorzitster. In maart 1930 stichtte ze het Vlaams-Nationaal Vrouwenverbond (VNVV) dat in 1934 aansloot bij het Vlaams Nationaal Verbond van Staf De Clercq. In Aalst was ze lid van de Commissie van Openbare Onderstand, gemeenteraadslid en van 1932 tot 1938 schepen. Tijdens de oorlog werd ze gevraagd om de Vrouwenwerken van de DeVlag uit te bouwen.

Na de oorlog bleef ze actief in tal van sociale en Vlaams-nationale verenigingen, onder meer in het Davidsfonds en in Broederband. Ze was jarenlang beschermend lid van het Priester Daensfonds.

(FVC)

* * *

In 2002 maakten jeugdschrijver en PDF-lid Herman Van Campenhout en zijn vrouw een rondreis van drie weken door Japan. In het museum van Hiroshima ervoeren ze de gruwelen van de atoombom.

Van Campenhout stelde zich voor hoe een kind die gruwelijke ervaring moet hebben verwerkt. In zijn boek **Pikadon** - het Japanse woord voor de atoombom - is Daiji, een jongen van vijftien jaar, getuige van de ontploffing op 6 augustus 1945. Hij bevond zich toevallig buiten het stadscentrum achter een fabrieksmuur en kon zo aan de dood ontsnappen. Maar zijn broer en zusje verloren in het bombardement het leven. Hij vindt een onderkomen bij zijn grootouders. Moeder en zijn ander zusje zijn gewond, maar konden zich redden. En na de capitulatie komt ook vader uit het leger terug. Langzaam herstelt zich het leven, tot Daiji's vriendin Kyoko plots ziek wordt en sterft aan de stralingsziekte.

Tijdens de oorlog had Daiji op de Japanse radio gehoord dat drie offers per gezin een redelijke prijs was om de heilige oorlog te winnen, dat het een hele eer was om te sterven voor de keizer. Moet ook hij zijn deel betalen in de oorlogsellende?

(FVC)

* * *

Een boek van de Nederlandse maar ook in Vlaanderen bekende journalist Derk Jan Eppink laat nooit onberoerd. Want indien Eppink niet zou bestaan, zou men hem moeten uitvinden. Hij kijkt vanuit een vogelperspectief, heeft een panoramisch zicht en bezit de kunst volledig en toch kernachtig te zijn. Zijn mening is

ongezouten maar altijd genuanceerd en vele anderen delen ze wellicht maar kunnen, willen of mogen ze niet neerschrijven. Ten bewijze : ooit schreef Eppink een kritische column in “De Standaard”, maar die verdween daar op een mysterieuze manier.

Zijn jongste werk **Vreemde burenen** draagt een titel die verrast omdat hij paradoxaal lijkt. Van burenen verwacht men doorgaans dat men ze kent. Niet zo echter bij Belgen en Nederlanders. Eppink analyseert in zijn boek vlijmscherp en zonder vooroordelen politieke cultuur, taalgebruik en achtergronden van beide landen. Uiteraard strijkt hij daarmee soms bepaalde mensen, ook zijn eigen volk, tegen de haren in. Maar zakelijkheid en engagement sluiten elkaar niet uit.

In “Vreemde burenen” gebruikt Eppink vergelijking, parallel en contrast als middel en historische context als uitgangspunt. De afstand tussen ons beiden is gering, zegt hij, de scheiding van de geesten groot. Herendebat in Den Haag staat tegenover barok toneelspel in Brussel, de prediker van het grote gelijk tegenover soldaat Svjek, regels tegenover relaties, domineesgelijk tegenover kloosterintriges. Eppink gaat in zijn analyse pijnpunten zoals het affairisme, het gebruik van het wijsvingertje, de goed-nieuwsshow, de repressie en het kolonialisme niet uit de weg. Evenmin spaart hij zijn landgenoten als het gaat om hun zogenaamd humane houding tegenover de joden in de Tweede Wereldoorlog en hun tweeslachtigheid wanneer het woord nationalisme valt. Ze misprijzen het maar blinken uit in het Oranjegevoel. En velen zullen het niet graag horen: er is een Vlaamse Beweging, zegt Eppink, maar ze is niet één. Een detail, maar een van kapitaal belang.

Eppink is een beetje Wagner. Je aanbidt hem of je verguist hem, maar je kunt niet om hem heen.

(Wouter De Bruyne)

* * *

Marc Reynebeau is niet onomstreden en wat hij publiceert lokt reactie uit. Een goed punt, want wie schrijft wil gelezen worden. Zijn jongste werk **Een geschiedenis van België** (let op het lidwoord) is een bewijs van zijn ongebondenheid en van zijn inlevingsvermogen in mens en tijdgeest. Geen opsomming van feiten maar een poging tot verklaren van fenomenen die onze geschiedenis hebben bepaald en nog bepalen, het schetsen ook van contouren van individu en maatschappelijke groep die daartoe bijdroegen.

Het weefsel dat België heet is even complex als zijn geboorte, groei en opgaan in een groter geheel dat de naam Europa draagt. Reynebeau gaat op zoek naar een aantal breuklijnen die door onze geschiedenis lopen. Die evolueren maar veranderen niet van gezicht. Ze heten klerikaal en vrijzinnig, socialistisch en liberaal, platteland en stad, collaboratie en

weerstand, charisma en programma, het ooit rijke Wallonië en het ooit arme Vlaanderen (gastarbeiders !) en de omgekeerde weg, en de gemiste kans van een toenadering tussen de kleinburgerlijke en de sociaal geëngageerde flamingant. Breuklijnen als decor voor twee wereldoorlogen, de koningskwesie, de schoolstrijd, de emancipatie van de vrouw en de arbeider, mei '68, de corruptie, de figuur van Dutroux en de witte mars als catharsis (?), de polarisatie (opkomst van het Vlaams Blok), de politieke herverveling en de zogenaamd nieuwe politieke cultuur die is ontaard tot een goed-nieuwsshow. Als Reynebeau het over macht heeft zie ik Canetti op de achtergrond. Spreekt hij zonder wrok of sympathie, dan volgt hij Tacitus. En dat zijn niet de minsten. Of er dan geen vlekken zijn ? Uiteraard. De auteur heeft last met het begrip nationalisme. Toch zit de rijkdom van Europa in de cultuur van de diverse volkeren of regio's (ik denk aan de Catalanen, de Friezen en ja, ook de Vlamingen) en zijn de meeste staten artificieel maakwerk van diplomaten, vaak samengehouden door sterke figuren als bv. Tito in ex-Joegoslavië, maar achteraf verbrokken of uiteengevallen door een diversiteit van cultuur, taal en godsdienst. Bovendien blijkt priester Daens nog geen voetnoot waard. En onze huidige zoektocht naar de zin der dingen krijgt onvoldoende aandacht. Marc Reynebeau schreef een merkwaardig boek dat we met zijn allen moeten lezen al was het maar omdat het ons verleden onuitwisbaar maakt, ons heden begrijpelijk en ons zelf gewapend tegen zelfgenoegzaamheid. Want de indruk bestaat dat ons land zich bij tijd en wijle koestert in een Biedermeiertijdperk.

(Wouter De Bruyne)

* * *

Vorig jaar werd in Hamme het **Filip de Pillecyncomité** opgericht. Bedoeling is het leven en werk van deze Vlaamse schrijver die tijdens het interbellum en tot in de jaren 1960 tot de belangrijkste Nederlandse schrijvers werd gerekend, opnieuw in het daglicht te stellen. De Pillecyn, geboren in Hamme in 1891 en overleden in Gent in 1962, kreeg vooral bekendheid met boeken als *Monsieur Hawarden* (1934), *De soldaat Johan* (1942), *Mensen achter de dijk* (1949) en *De veerman en de jonkvrouw* (1950). Maar naast romancier en novelist was hij ook werkzaam als journalist en criticus, als redenaar en voordrachtgever, en speelde hij een belangrijke rol in Frontbeweging en de Vlaamse ontvoogdingsstrijd tijdens het interbellum. Zijn werk en leven zijn nog grotendeels onbestudeerd gebleven. Tot op vandaag is er nog geen uitgewerkte biografie over De Pillecyn verschenen.

Het Filip de Pillecyncomité roept daarom 2004 uit tot het Filip de Pillecynjaar en organiseert tal van activiteiten. Onder meer:

- op zaterdag 24 april 2004 wordt het Filip de Pillecynjaar officieel geopend met een literaire wandeltocht door Hamme (vertrek om 14 uur aan het gemeentehuis) en de onthulling van een gedenkplaat aan het vroegere geboortehuis van De Pillecyn in de Plezantstraat (om 17 uur).

- op vrijdag 20 augustus 2004 om 19 uur: opening tentoonstelling over leven en werk van De Pillecyn in de feestzaal van het gemeentehuis van Hamme en presentatie van de heruitgave van *Mensen achter de dijk*. De tentoonstelling loopt gedurende drie week-ends tot 5 september 2004. Is toegankelijk van 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur.

- op zaterdag 28 augustus 2004 feestzitting in het Cultureel Centrum Jan Tervaert om 15 uur. Onthulling van een borstbeeld om 17 uur. Gevolgd door receptie. ° Het boek *Mensen achter de dijk*, dat in de handel allang niet meer verkrijgbaar is, wordt door het Davidsfonds opnieuw uitgegeven, geïllustreerd met tien originele kleurtekeningen en een gekleurde kaft van de Hamse kunstenaar Luc Verbist.

(FVC)

* * *

Velen weten niet dat de dichter *René De Clercq* ook componist was. De muzikale kennis die hij tijdens zijn humaniora en als lid van de Deerlijkse fanfare Peter Benoit had verworven, begon hij vanaf zijn veertigste intensief bij te scholen. Dat leidde ertoe dat hij nog meer dan tweehonderd liederen heeft gecomponeerd zowel op eigen verzen als op teksten van anderen. Met pianobegeleiding!

De gedetailleerde beschrijving van de muzikale weg die De Clercq aflegde en alle titels van zijn composities, vind je terug in het boek **Woorden worden**

klanken. Tevens worden honderd vierenveertig componisten voorgesteld die liederen hebben gecomponeerd op teksten van De Clercq. Eenveertig mooi gedrukte muziekpartituren verluchten het geheel.

Het boek (187 bladzijden, geïllustreerd) kost 12 euro (met verzendingskosten: 15 euro). Te bestellen bij de Stichting René De Clercq, Vichtesteenweg 15, 8540 Deerlijk. Rekeningnummer: 463 - 5147011-71.

Tel. & fax: 056 / 72 86 70.

E-mail: dhaluin.dekeyser@pandora.be.

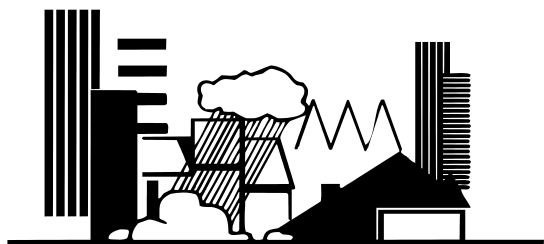
(FVC)

Beschermende leden

Pieter Amerijckx, Gent
Joost Ballegeer, Kortrijk
Jos Cnops, Erps-Kwerps
D.A.V.S., Aalst
Tony Derde, Aalst
Willy De Turck, Leuven
Luc D'Hondt, Erembodegem
Wilfried Dhondt, Ninove

Manfred Fabig, Kalmthout
Mark Gabriëls, Dilbeek
Rob Librecht, Sint-Lievens-Houtem
Jerome Sallet, Aalst
Geert Sonck, Gent
Herwig Sonck, Denderleeuw
Stichting Emiel Van de Gucht, Sint-Lambrechts-
Woluwe
H. A. Van den Eeckhautfonds, Lede
Piet Van Eeckhaut, Gent

BOUWBEDRIJF VAN HERREWEGHE

*FAMILIAAL GESTRUCTUREERD BOUWBEDRIJF
MET EEN JARENLANGE ERVARING*

*Honderden referenties
nieuwbouw, appartementsbouw,
industriebouw, openbare werken*

Verbrandhofstraat 34
9300 AALST
(053) 77 18 12

VHW ISOLATIE

- ! erkend dealer meest kwalitatieve isolatieproducten
- ! alle producten op voorraad
- ! gratis vrijblijvende prijsoffertes
- ! eigen studiedienst voor berekening van isolatie
- ! nieuw in ons gamma, plaatsen isolerende chappe
- ! speciale kortingen voor doe-het-zelvers

Voor inlichtingen
VHW ISOLATIE
Verbrandhofstraat 34
9300 AALST
tel (053) 77 18 12
fax (053) 77 12 20

Uit sympathie

BACCARA DROOGKUIS

Geraardsbergsestraat 100 - 9300 Aalst

Tel.: 053 / 21 34 31

Vlaams Neutraal Ziekenfonds

UW VRIJHEID, UW ZEKERHEID

Kies in alle vrijheid, **maar** mét een geweten
voor een professioneel **maar** ongebonden ziekenfonds

VRAAG VRIJBLIJVEND EEN INFORMATIEPAKKET

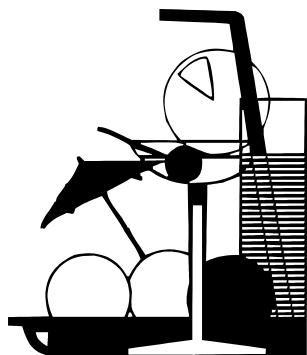
BEL GRATIS % 0800 - 9 - 4361

Admin. Zetel: Statieplein 12 - 9300 Aalst

TAVERNE - RESTAURANT

't Land van Niem

Grote Markt 4 - 9300 Aalst
Tel.: 053 / 77 49 85

Weekdagen vanaf 11 u.

Zaterdag vanaf 10 u.

Zon- en feestdagen vanaf 11 u. 30

De keuken is doorlopend open vanaf 11 u.30

Voor vergaderingen, reünies en etentjes is er op de 1ste verdieping een zaal ter beschikking

Estaminet Den babbelaer

waar gezellig keuvelen
een kunst is

TAPAS VARIADAS Spaanse Wijnen

Bourgondische sfeer
met een zuiders tintje

Klapstraat 3 - 9300 Aalst

Tel.: 053 / 77 58 96

Dagelijks open vanaf 16 u.
Zondag en feestdagen gesloten

P. Basteleusstraat 2
1600 Sint-Pieters-Leeuw

De betere specialist voor
onderhoud, reiniging en
waterbehandeling in de
industrie, scholen, horeca,
brandweer, federale politie,
voedingsindustrie, garages,
landbouw, veeteelt, gemeente-
en stadsbesturen, sporthallen,
fitness-centra, rustoorden en
ziekenhuizen

Stephan Beeckman

Parklaan, 165 - 9300 Aalst
GSM (0476)51 22 82

Geraardsbergsestraat 76-78
9300 Aalst

Tel.: 053 / 78 57 32

Sint-Annalaan 103
9300 Aalst

Tel.: 053 / 71 02 08

Hier had
jouw reclame
kunnen staan

